

Publiek van de toekomst

21 November 2023
Sophie Heijkoop - DEN

Sophie Heijkoop

Programmamanager — sophie.heijkoop@den.nl

1. Welkom

Publiek van de toekomst

DEN

DEN – kennisinstituut cultuur & digitale transformatie

- Aanjager van digitale transformatie voor cultuur
- Publiek centraal
- Toekomstbestendige organisaties

<https://vimeo.com/779184039>

2.

De digitale wereld

Publiek van de toekomst

DEN

30 You

Wat kun je me vertellen over het cultuurpubliek van de toekomst? Wat verwachten bezoekers over 15 jaar van een bezoek aan een museum, bibliotheek of theater. Welke rol speelt digitaal daar in? Hoe beïnvloedt dit het aanbod van culturele instellingen in de toekomst?

ChatGPT

Het cultuurpubliek van de toekomst zal naar verwachting meer interactieve en gepersonaliseerde ervaringen willen in musea, bibliotheken en theaters. Digitaal zal een steeds prominentere rol spelen in het vormgeven van deze ervaringen.

In musea kan dit betekenen dat bezoekers augmented reality (AR) of virtual reality (VR) gebruiken om een meer meeslepende en informatieve ervaring te hebben. Bijvoorbeeld door kunstwerken tot leven te zien komen of historische scènes te verkennen. Dit soort technologieën kunnen ook worden ingezet om bezoekers meer controle te geven over hun route en informatie te bieden die specifiek is afgestemd op hun interesses.

In bibliotheken kunnen digitale platforms en tools een meer gepersonaliseerde benadering mogelijk maken, zoals aanbevelingssystemen op basis van leesvoorkeuren en digitale toegang tot een breed scala aan boeken en informatiebronnen. Ook kunnen bibliotheken ruimtes bieden voor digitale creativiteit, zoals makerspaces voor het creëren van digitale kunst of het ontwikkelen van nieuwe technologieën.

Theaters zouden gebruik kunnen maken van virtuele realiteit voor meer meeslepende toneelervaringen of interactieve voorstellingen waarbij het publiek een actieve rol speelt in het verhaal. Daarnaast kan digitale distributie theaters de mogelijkheid bieden om voorstellingen online aan te bieden, waardoor mensen van over de hele wereld kunnen genieten van culturele optredens.

Deze digitale ontwikkelingen zullen de culturele instellingen dwingen om zich aan te passen aan de verwachtingen van een meer technologisch onderlegd publiek. Ze moeten flexibeler worden in het aanbieden van ervaringen die zowel fysiek als digitaal kunnen plaatsvinden. Dit kan leiden tot een verschuiving in het aanbod, waarbij meer nadruk wordt gelegd op interactieve en gepersonaliseerde ervaringen, naast traditionele tentoonstellingen of voorstellingen.

Tegelijkertijd is het van belang om de essentie van cultuur en kunst te behouden, ongeacht de technologische vooruitgang. Het vinden van een balans tussen innovatie en het behouden van de authenticiteit en diepgaande ervaringen zal cruciaal zijn voor de toekomst van culturele instellingen.

Message ChatGPT...

James

is this a Monet?

DEN

21:02

Hier is je versimpelde brief

1

Van wie is de brief?

Tandartsen Punt

2

Wat staat er in?

 Dit is een herinnering voor een openstaande rekening.

 Je moet €127,74 betalen voor de tandartsbehandeling.

 Betaal binnen 15 dagen na ontvangst van deze brief.

 Gebruik betalingskenmerk 4218 9762 0170 71 bij het betalen.

 Als je niet op tijd betaalt, komen er extra kosten bij.

NITE
HOTEL

SWAN LAKE PREMIERE

FROM 20 OCT - 6 DEC

THE BAR
IS BACK!

GUY WEIZMAN
ARTISTIC DIRECTOR

BUY TICKETS
FOR SWAN LAKE THE GAME

NITE HOTEL V1
SEE THE ORIGINAL ROOMS

SWAN LAKE
ENTER HERE >>>

DEN

HELP CLICK

ON

GIF

**Europa
draait door**

DEN

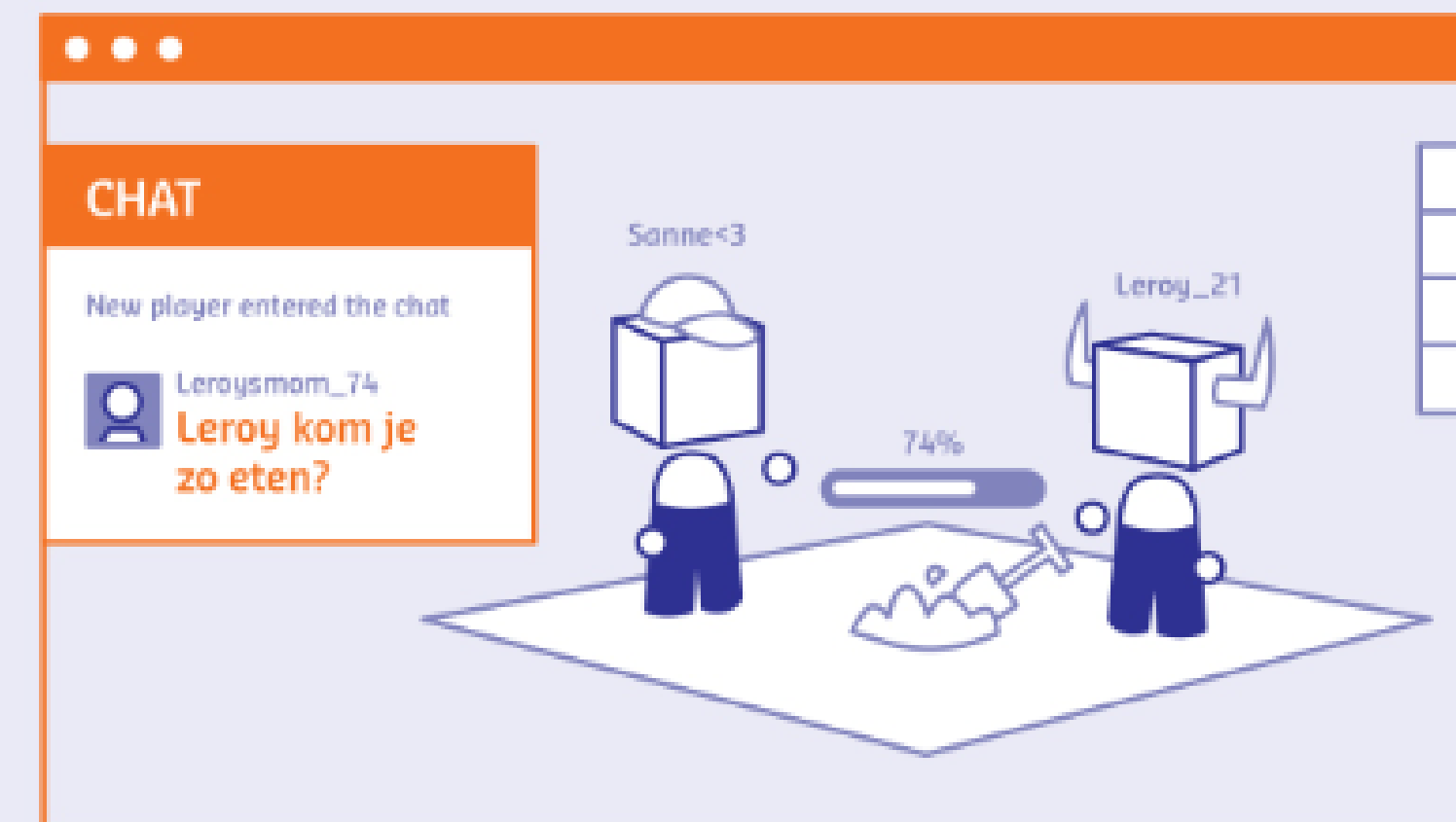

DEN

Wanneer gaat dit gebeuren? Dit is al de realiteit

Voor veel mensen en zeker ook leerlingen is de versmolten realiteit al de realiteit.

Virtueel en fysiek zijn voor hen niet gescheiden. Sociale relaties krijgen vorm via online platforms en de virtuele wereld vraagt via smartphones hun aandacht in de fysieke wereld.

Virtuele chats en echte gesprekken kunnen door elkaar heen lopen. © KENNISNET

Wat is toekomstverkennen?

Een samenhangende en systematische manier van denken en kijken, waarbij gebruik wordt gemaakt van onderzoek, verbeeldingskracht en dialoog.

Publiek van de toekomst

DEN

Toekomstverkennen

Geen voorspellingen

Geen losse trends

Maar wel:

- Het herkennen van patronen om beter te kunnen inspelen op trends en ontwikkelingen.
- Kiemen van de toekomst zijn zichtbaar in het heden.
- We hebben invloed, onze acties van nu beïnvloeden de toekomst.

Publiek van de toekomst

DEN

We leven in een 'VUCA' wereld

- *Volatile*
- *Uncertain*
- *Complex*
- *Ambigüe*

DEN

Oefening - Maak een tijdreis (Unstuck your mind)

Als je nadenkt over de toekomst, focus op een periode van 10 jaar. Kies een moment in dat jaar, bijvoorbeeld je verjaardag.

Stel jezelf de volgende vragen:

- Waar ben ik dan precies?
- Wie zijn er verder?
- Hoe ziet mijn omgeving er dan uit?
- Wat is er anders dan nu?
- Wat zou ik dan echt graag willen hebben en hoe kom ik daaraan?
- Hoe voelt het dan om daar te zijn?

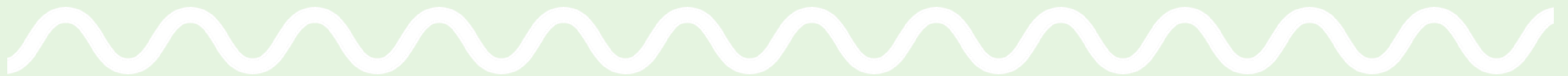
Besteed vooral je aandacht aan de dingen die waarschijnlijk anders zijn dan je situatie nu.

Tijd: 8 minuten

Grip krijgen op veranderingen

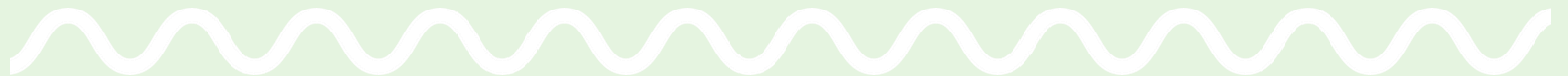
“Waar staat de wereld over 10 jaar en hoe kan ik in die context succesvol zijn?”

“Waar sta ik over 10 jaar en hoe kan ik zorgen dat ik dan succesvol ben?”

Tip

Doe elke dag iets wat je nog niet eerder hebt gedaan.

Verdieping

DEN

4.

DEN

toekomstscenario's

DEN

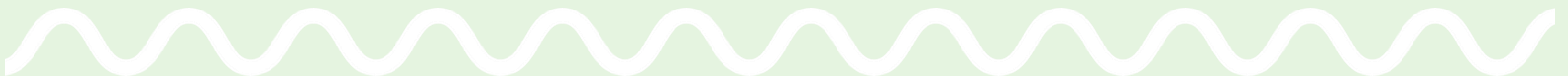
Cultuurpubliek van de toekomst

- De vierjaren cultuurnotasystematiek belemmert het nadenken over de toekomst 10 – 15 jaar vanaf nu
- We leven in een **digitale samenleving**: daardoor verandert het bezoek / deelname aan cultuur door het cultuurpubliek van de toekomst over 10 –15 jaar > de huidige GenZ

Kenmerken GenZ, disruptie met generaties ervoor

- Ze verwachten gepersonaliseerde interacties op veel verschillende kanalen, hun individualiteit is belangrijk;
- Ze delen met anderen en nemen graag deel aan conversaties over diverse onderwerpen die hen persoonlijk aangaan;
- Waarden die belangrijk zijn: vertrouwen, integriteit en transparantie;
- Ze willen persoonlijk bijdragen aan een groter doel;
- Ze voelen zich aangetrokken tot organisaties die hun sociale verantwoordelijkheid nemen.

ZZZZ

DEEN

<https://vimeo.com/819790916>

Wat zijn scenario's?

Een aannemelijke en veelal vereenvoudigde beschrijving van de manier waarop de toekomst zich zou kunnen ontwikkelen.

Een hulpmiddel bij het gesprek over de toekomst, geworteld in het heden.

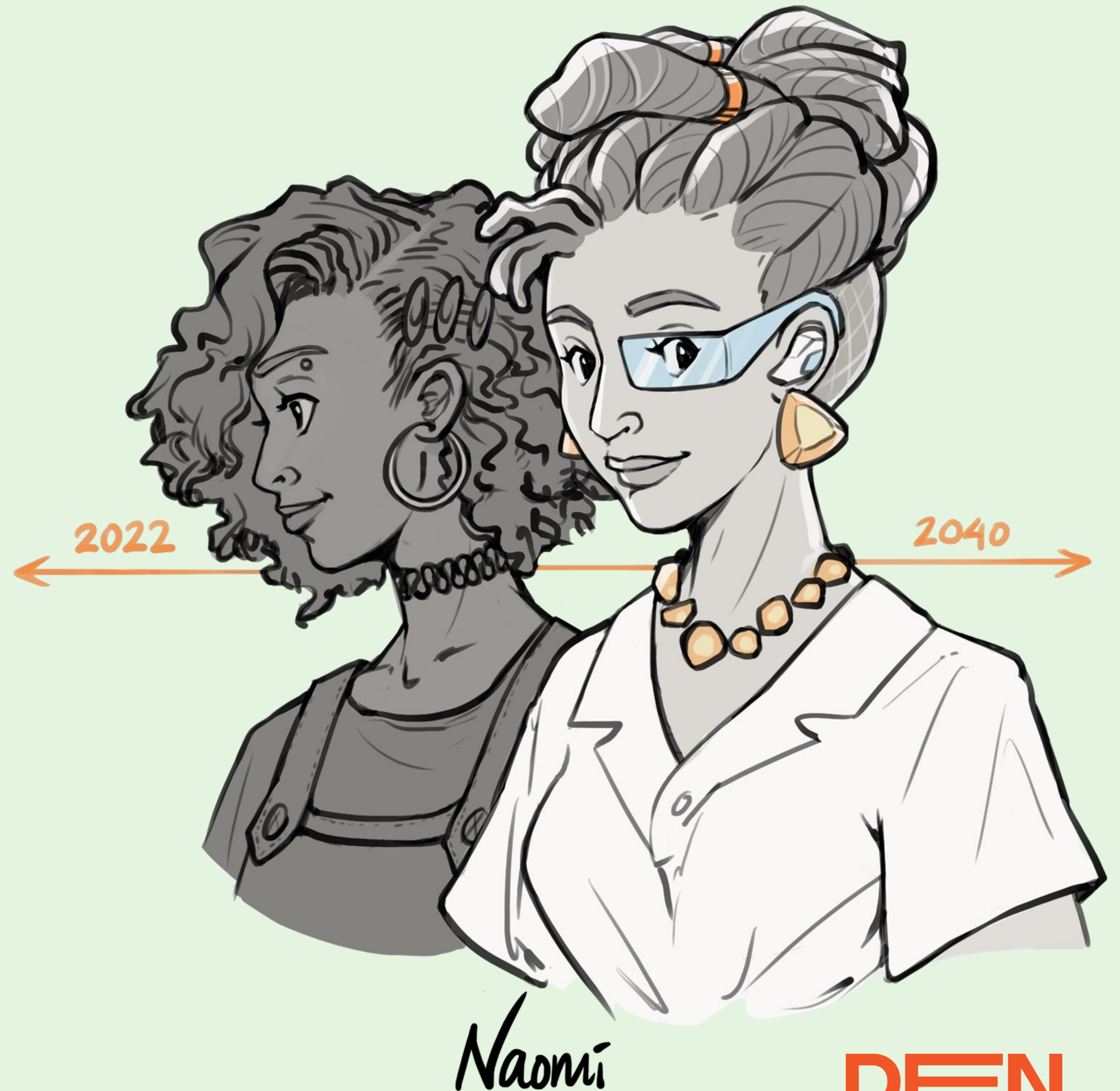
Publiek van de toekomst

Ontmoet Naomi

Naomi is deel van de GenZ generatie. In 2040 is zij 36 jaar.

Interesse in kunst en cultuur

Publiek van de toekomst

DEN

Actief

Samenhangend

Gefragmenteerd

Passief

Actief

Scenario 1

Veel culturele instellingen moesten door verlies van subsidie de deuren sluiten. Dit is de kans voor Naomi als programmamaker. Zij maakt deel uit van een internationale talent hub waar zij collecties uitwisselen en co-creëren. Grote successen worden geboekt met hybride vormen, blended genres en remakes. Is dit de nieuwe vorm?

Samenhangend

DEN

Actief

Scenario 2

Naomi is een belangrijke online culturele influencer. Ze maakt zich sterk voor het klimaat en duurzaamheid, maar deelt ook grappige content over haar leven. De wereld is haar podium. Ze bereikt wekelijks 2 miljoen mensen die actief haar content delen. Bedrijven en kunstenaars springen er ook bovenop. Lang niet iedereen is geïnteresseerd in wat Naomi deelt; zij hebben andere interesses en zoeken hun eigen bubbel op.

Gefragmenteerd

DEN

→ Gefragmenteerd

Scenario 3

Naomi woont in een community buiten de stad. Daar zijn de woningen beter betaalbaar en heerst er meer saamhorigheid. Bovendien is alles binnen handbereik; winkels, sport en een breed cultuuraanbod. Naomi kan kiezen wat bij haar past en anders doet zij dat online, zoals een cursus kalligrafie. Ze is niet heel actief op social media en deelt alleen iets als het écht de moeite waard is.

DEN

Passief

Samenhangend

Scenario 4

Het museumplein hangt vol met aankondigingen; een VR experience in het museum, een Spaanse zangeres bij het poppodium en dans met drones. In tegenstelling tot de jongere bezoekers die het aanbod bekijken, maar niet veel interessant vinden, zit er zeker iets waar Naomi naar toe wil. Maar is zij wel op haar plek in deze traditionele cultuurtempels of kan ze beter de online variant bekijken?

Passief

DEN

Oefening - Daag de toekomst uit

In tweetallen

Bedenk drie dingen waarvan jullie denken dat ze in de komende tien jaar (nagenoeg) hetzelfde zullen blijven voor jullie organisaties.

Ga samen op zoek naar signalen dat deze dingen toch zouden kunnen veranderen of misschien al ergens aan de gang zijn. Noteer deze dingen.

Tijd: 10 minuten

Essentie van toekomstverkenning

Reframing van huidige perspectieven en nieuwe inzichten over de toekomst mogelijk maken.

- Opfrissen van impliciete aannames en vooroordelen over de toekomst
- Blinde vlekken opheffen, door vanuit verschillende lenzen te kijken
- Loskomen van 'denkfouten'

Publiek van de toekomst

DEN

7.

Hoe verder?

Stappenplan voor een scenariosessie

Wil je aan de slag met scenario's in je eigen team? In het stappenplan zijn de grote lijnen beschreven. Ze vormen een goede basis, maar bedenk ook zelf hoe de toekomst eruit zou kunnen zien en wat dat voor jouw instelling betekent.

1. Een diverse groep mensen

In een scenariosessie wil je denkracht bijeenbrengen. Verzamel een diverse groep mensen uit je eigen organisatie en betrek wellicht nog een aantal van buiten. Door personen met verschillende achtergronden en disciplines bij elkaar te brengen, krijg je meerdere perspectieven. De inzichten kunnen je helpen om een toekomstgerichte strategie op te stellen.

2. Belangrijkste vraagstuk

Wat is het belangrijkste vraagstuk? Waar moet het gesprek in elk geval over gaan? Die vraag staat centraal. Denk hierbij aan: Hoe blijven wij als culturele instelling relevant in elk van de vier mogelijke scenario's?

3. Leef je in de scenario's in

De voorbereiding van een scenariosessie bestaat voor de deelnemers uit het interpreteren van de vier illustraties. Hou daarbij het belangrijkste vraagstuk voor ogen. Een verdiepende uitleg van de scenario's vind je in de bijlage van deze handleiding.

Download de handleiding

<https://www.den.nl/publiek-van-de-toekomst>

A promotional poster for a workshop. The top half features a 3D rendered scene of a room with three arched doorways, each looking out onto a different landscape. The bottom half is a dark purple gradient with white text.

Workshop

Publiek van de toekomst

In deze cursus gaan we aan de slag met toekomstverkenning voor je digitale strategie

Verdieping - podcast

DEN

**Dank voor jullie
tijd!**

DEEN

Sophie.heijkoop@den.nl
www.den.nl

Dank voor je komst!

Samen Tijdreizen doen we ook echt samen.

Vul de papieren Tijdreisnotitie kernachtig in met een stift of pen:

- **Wat vond je van de sessie (nu)?**
- **Wat neem je mee naar morgen (toekomst)?**
- **Naar welk jaar wil jij tijdreizen en waarom?**

1. Plak de notitie in de Tijdmachine op de begane grond (lift).
2. Of geef de notitie aan een Innovatiedagen-organisator.

**Svp invullen en... Op naar koffie, thee of volgende sessie.
Heel veel plezier en leerzame momenten gewenst!**

